

Prenumerata miejscowa:

bez odnośnienia:
Na rok . . . 9 rsr.
„ 6 miesięcy . . . 4 50 k.
„ 3 miesiące . . . 2 25 k.
„ 1 miesiąc . . . 75 k.
Za odnośnienie dopłaca się
5 kop. miesięcznie.

DZIENNIK WARSZAWSKI

Prenumerata przyjmuje się: w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich: — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazunowa na Newskim Prospekcie w domu Olehinowej; w Moskwie, w księgarni J. S. Sołowiewa.

ROK DZIESIĄTY.

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego miej-
sca, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwanaście kopiejek i t. d.
Oddzielne numery sprzedają się po 5 kopiejek.

WYCHODZI CODZIENNIE, PROČ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH.

Kalendarz prawosławny.

We środę, 19 września (1 października), — św. Trofima mucz.
We czwartek, 20 września (2 października), — św. Ewstafija m.
W piątek, 21 września (3 października), — św. Kodrata ap.
Słońce wach. o godz. 8 min. 0; zach. o godz. 5 min. 40.

Sporekzenia meteorologiczne
dostarczane przez obserwatorium warszawskie.

Dnia 17 (29) Września 1873 roku.

	Cisnienie po- wierzchnie wzłożone do 0°	Temper. pow. podług Celsju- sa.	Wilgoc %	Kierunek wiatru.
g. 7	752.5	+ 8.9	83	południowy.
1	752.8	+ 13.4	53	pol.-zachodni.
9	753.0	+ 14.9	78	pol.-zachodni.

Kalendarz rzymsko-katolicki.

We środę, 19 września (1 października), — św. Romulusa.
We czwartek, 20 września (2 października), — Anioła Stróż.
W piątek, 21 września (3 października), — św. Kandyda męcz.
Wysokość wody na Wiśle stóp 1 cali 1/2.

PRENUMERATA

NA

„DZIENNIK WARSZAWSKI”

W 1873 r. z tygodniem

Cena prenumeraty dla mieszkańców Warszawy.

Bez rozsyłki: na rok 9 rs., — na 6 miesięcy 4 rs.

50 kop.; — na 3 miesiące 2 rs. 25 k.; — na 1 mie-
siąc 75 kop.Za przesyłkę do domu dopłaca się miesięcznie
5 kopiejek.

Cena prenumeraty zamiejscowej.

Na rok 12 rs.; — na 6 miesięcy 6 rs.; — na 3 mie-
siące 3 rs.; — na 1 miesiąc 1 rs.Prenumerata przyjmuje się w Warszawie, w kan-
torze głównym Redakcji „Dzienników Warszaw-
skich” przy ulicy Miodowej Nr. 487 (18).

DZIAŁ URZĘDOWY.

* W Najwyższym rozkazie do wydziału Marynarki,
z 13 września r. b., jest powiedziane:Jego Królewskiej Wysokości Książę Edynburski ma i-
mionowany został szefem 2 Czarnomorskiego eskadry
floty, który dotąd ma się nazywać 2 Czarnomorskim
eskadry floty imienia Jego Królewskiej Wysokości
Książę Edynburskiego.

* Przez Najwyższe rozkazy do wydziału Wojny w Liwadii:

1) 31 sierpnia r. b., przetranslokowany został,
porucznik 28 Połockiego pułku Wruczyński — do 25 Smoleń-
skiego pułku piechoty imienia generał-adjuanta hrabiego Adler-
berga 1-go; uwolniony został ze służby, z powo-
du interesów rodzinnych, porucznik 8 Moskiewskiego
pułku grenadierów imienia Wielkiego Księcia Fryderyka Me-
klenburskiego Bezpalców.2) 1 września r. b., awansowany został, naczelnik
strazy ziemskiej powiatu Łukowskiego, zaliczony do piechoty ar-
mii kapitan Łopaciński na majora, z pozostawieniem na ob-
obecnej posadzie i w piechocie armii; przetranslokowa-
ny został, sztabs-kapitan 27 Witebskiego pułku piechoty
Nesterowski — do Blagowieszczeńskiego batalionu gubernialne-
go; przedłużony został termin urlopu, zostają-
cemu do szczególnych poruczeń przy głównodowodzącym wojskami
Warszawskiego okręgu wojskowego, generał-lejtnantowi hrabiemu
von der Osten-Sacken, dla poratowania zdrowia, za granicę, je-
szcze na jeden miesiąc; wykreślony został z listy zmarłych,
podpułkownik 25 Smoleńskiego pułku piechoty imienia generał-
adjuanta hrabiego Adlerberga 1-go Krajewicz.3) 2 września r. b., mianowany został — pomocnik
starszego adjutanta Sztabu wojsk miejscowych Warszawskiego
okręgu wojskowego, sztabs-kapitan Nowogrodzkiego pułku for-
tecznego Seredynski — starszym adjutantem tegoż Sztabu; prze-
tranzlokowany został, porucznik 12 Achtyskiego puł-
ku huzarów imienia Jego Królewskiej Wysokości Księcia Fry-
deryka Karola Pruskiego Dyakonow — do Grodzieńskiego pułku
huzarów lej-gwardji, w stopniu korneta.4) 3 września r. b., mianowani zostali: za od-
znaczenie się w służbie, zostający do szczególnych poru-
czeń przy Namiestniku w Królestwie Polskim, zaliczony do ka-
lerji armii podpułkownik Polonow — na pułkownika, z
pozostawieniem na obecnej posadzie i w kawalerji armii; dla
zrównania z współrobieżnikami, sztabs-kapitan, szef szereg-
stew, chorąży 40 Kolywskiego pułku piechoty Jewstafiew
— na podporucznika, od 10 czerwca roku bieżącego;
przetranslokowany został, kapitan zwiniętego 14
rezewowego batalionu piechoty Wojciechowicz — do 37 Jekat-
terinburskiego pułku piechoty imienia Jego Cesarskiej Wysoko-
ści Wielkiego Księcia Aleksandra Aleksandrowicza.5) 5 września r. b., awansowany został, kapitan
Brzesko-litewskiego pułku fortecznego Griebienkow — na majora,
z uwolnieniem ze służby, z mundurem i całkowitą emeryturą;
uwolniony został ze służby, dla przejścia do
służby cywilnej, pełniący obowiązki naczelnika Strazy
Ziemskiej powiatu siedleckiego, zaliczony do piechoty armii, pod-
porucznik Krzywicki, z przeniesieniem na sekretarza guber-
nialnego.* W okólniku Głównego Sztabu z 25 sierpnia N. 199
czytamy: Po rozpatrzeniu w Głównym Sztabie projektu podporucznika
St. Petersburgskiego pułku grenadierów Mackiewicz, w przed-
miocie wprowadzenia miary liniowej na łopach i zgodnie z opi-
nią w tym przedmiocie Głównego Komitetu do organizacji i kształ-
cenia wojsk, uznano za konieczne: wprowadzić zaraz w wojskach
polowych, z wyjątkiem inżynierji, miarę liniową na narzędziach
szarżowych, w którym to celu rękojęść łopaty od górnego końca
podzielić na stronie przedniej na stopy i jedną z nich na cale, a
na tylnej na arszyny — i jedną ćwierć tegoż na werski.Rozporządzenie Ministerstwa Oświecenia
Publicznego.

Kurator Odeskiego okręgu naukowego wniósł do

Ministerstwa Oświecenia Publicznego przedstawienie
o podziale VII klasy gimnazjów tego okręgu, na dwa
samoistne oddziały, na następujących podstawach:1. VII klasa gimnazjum składa się z dwóch od-
działów: niższego i wyższego. Promowani uczniowie
VI klasy przechodzą do niższego oddziału VII klasy.2. Uczniowie każdego oddziału VII klasy uczą się
oddzielnie i w osobnym miejscu. Kurs nauki w każdej
klasie trwa jeden rok.3. Uczniowie niższego oddziału VII klasy, w kon-
cu roku szkolnego zdają tylko piśmiennym egzamin, któ-
ry odbywa się jednocześnie, z tych samych przedmio-
tów i na tych samych zasadach, co egzamina piśmien-
ne ustanowione dla uczniów I, II, III i V klasy.4. Znaczenie stopni otrzymanych przez uczniów
oddziału niższego na egzaminach piśmiennych przy pro-
mowaniu do oddziału wyższego, jest takie same jak
znaczenie stopni, udzielanych uczniom I, II, III i V
klasy na piśmiennych egzaminach tych uczniów przy
promowaniu ich z klasy do klasy.5. Liczba lekcji na tydzień w każdym z dwóch od-
działów VII klasy z każdego przedmiotu, odpowiada
liczbie lekcji każdego przedmiotu, wyznaczonych w VII
klasie według Ustawy z 30 lipca 1871 r. i oznaczona
jest w załączającej się tablicy, przy czem lekcja logiki,
która na zasadzie Ustawy ma być wykładana tylko je-
den rok w VII klasie, wyznaczona została w oddziale
wyższym, w celu żeby bardziej zapewnić skuteczność
nauczenia się tego przedmiotu, a dla tego dla zwrócenia
liczby lekcji w obu oddziałach, lekcja języka gre-
ckiego, która na zasadzie ustawy ma zastępować lekcję
logiki w VII klasie w ciągu drugiego roku, wyzna-
czona jest na oddział niższy.6. Wynagrodzenie nauczycieli za lekcje w wyż-
szym oddziale, w liczbie których, na 6 lekcjach uczą
się wspólnie i uczniowie niższego oddziału, udziela się
z sumy wyznaczonej na płace składowe osobiste i roz-
chody na te wynagrodzenie całkowite pokrywają się
przez taką część pomniejszonej sumy, która przypada na
lekcje, wyznaczone przez Ustawę z 30 lipca 1871 roku.
Wynagrodzenie zaś nauczycieli za pozostałe 23 lekcje
w niższym oddziale udziela się z funduszu z opłaty
za naukę w gimnazjum w rozmiarze oznaczonym za
lekcje dodatkowe, to jest po 6 rubli za każdą lekcję ty-
godniową.7. Jeden z nauczycieli oddziału niższego, za spr-
awowanie obowiązków gospodarza klasy w tym oddzia-
le, otrzymuje z funduszu z opłaty za naukę wynagro-
dzenie w rozmiarze oznaczonym w Ustawie za spr-
awowanie tego obowiązku. W razie nieznacznej liczby
uczniów w obydwóch oddziałach, sprawowanie ob-
owiązków gospodarza klasy w oddziale niższym, w-
kłada się na gospodarza klasy w wyższym oddziale, bez osobne-
go za to wynagrodzenia.Zarządzający Ministerstwem Oświecenia Publicznego,
uznając to przedstawienie za zasługujące na uwzglę-
dnienie i za pożyteczne, w poleceniu z d. 25 sierpnia
1873 r. oznajmił zezwolenie na wprowadzenie w wy-
konanie pomienionego projektu.Rozkład liczby lekcji w oddziałach
niższym i wyższym VII klasy gimnaz-
jów Odeskiego okręgu naukowego.

	Oddział niższy	Oddział wyższy	Wspólne
1. Nauka religji	2	2	
2. Język ruski	2	2	
3. Krótkie zasady logiki	1	1	
4. Język łaciński	6	6	
5. Język grecki	6	6	
6. Matematyka z fizyką i geografją matematyczną	6	6	
7. Geografia	2	2	1.
8. Historia	2	2	
9. Język francuski	2	2	
10. Język niemiecki	2	2	
	23	23	6.

Rozporządzenie zarządzającego Ministerstwem

Spraw Wewnętrznych

w wydziale poczty.

(27 sierpnia 1873 roku).

Dla nadania publiczności większej dogodności w
jej komunikacjach pocztowych, Zarządzający Minister-
stwem Spraw Wewnętrznych uznał za właściwe:1. Dozwolnić przesyłania prywatnych zamiejskich
listów zamkniętych wagi od 5 funtów.2. Upoważnić do wyprawiania jako rekomendowa-
ne — wszelkich listów zamkniętych, chociażby nie wło-
żonych w oddzielną do listu kopertę.3. Na odbitkach korektowych, przesyłanych pod
opaską, dozwolnić na korektowe zaznaczenia rekopis-
mienne.4. Zwracać bezzwłocznie do miejsca oddania nie-
wydaną korespondencję, adresowaną do takiej instytu-
cji, jaka nie istnieje w miejscu odbioru, albo do takiej
osoby, która umarła, o czem stanowiło wiadomo zwierz-
chnikowi biura pocztowego.Stosownie do tego, zrobione zostały następujące
zmiany i uzupełnienia w odpowiednich artykułach Cza-
sowych Postanowień w wydziale poczty:— W art. 1-ym: „Waga zamkniętego listu ograniczona
jest: a) zamiejskiego prywatnego (to jest za opłatą
wagowego) do 160 funtów (5 funtów) włącznie; b)
rządowego (to jest bezpłatnego) i miejskiego — do 32
funtów (1 funta) włącznie, i sam list pod względem
swego kształtu powinien być dogodny do przesłania
poczta.”Art. 9-ty. Listy rekomendowane ustanawiają się
dla dania korespondentom możliwości prowadzenia ko-
respondencji w sposób bardziej zapewniony. Jako
rekomendowany, może być odsyłany każdy list zam-
knięty, na adresowej stronie którego, będzie zrobiony
„napis rekomendowany i jeżeli od niego będą zapłacone
opłaty pocztowe, wymienione w art. 11 lub 15.”W art. 20-ym (o przesyłkach opakowanych): „c) na
„przesyłce nie rekopiśmiennej nie dozwala się przez
podpisu wysyłającego i oznaczenia miejsca i czasu od-
dania i na odbitkach korektowych — zaznaczeń kore-
ktowych, oraz przy przesyłce tylko wzorów prób
i towarów — fabrycznego albo handlowego znaku, fir-
my wysyłającego, numerów i cen, dotyczących tych to-
warów.”Art. 90-ty. Niewydana korespondencja zwraca się
z miejsca jej odbioru do miejsca podania, bez zatrzy-
mania jej przez przedajcę wskazanego w art. 89 ter-
minu zachowywania: a) kiedy zwierzchnikowi biura
pocztowego dokładnie jest wiadomo, że adresant umarł;
b) kiedy zwierzchnik biura pocztowego dostrzeże na
otrzymanej korespondencji adres takiej instytucji, rzą-
dowej lub prywatnej, jaka w tej miejscowości nie
istnieje.„Kiedy zwierzchnikowi biura pocztowego dokładnie
wiadomo, że adresant przeniósł się na mieszkani-
czego innego miejsca, otrzymane pod jego adresem listy zam-
knięte i otwarte odsyła się w to inne miejsce.”W № 77 „Zbioru Postanowień i Rozporządzeń Rzą-
du” za rok 1873 są zamieszczone:Najwyższe zatwierdzone 24 marca 1873 roku, proto-
kol Kolegium do Spraw duchowieństwa prawosławne-
go o miejscowych funduszach na utrzymanie d-
uchowieństwa i ich rozdziale pomiędzy członków służby
parafjalnej.Najwyższe zatwierdzone 20 lipca, uchwała Komitetu
Ministrów o Ustawie Towarzystwa „Wyżwienienie Lu-
dowe” dla przysposobienia pokarmu na pożytek, wed-
ług uprzywilejowanego sposobu doktora Danilew-
skiego.Najwyższe zatwierdzone uchwały Rady Wojennej:
21 lipca. O zmianach w etacie Kaukaskiego Okrę-
gowego Zarządu Wojskowo-Lekarskiego.4 sierpnia. O zmianach Zb. Post. Wojsk. 1869 r.,
XVI, 50, 127 i 214.Doniesienia Zarządzającego Ministerstwem Finan-
sów do Rządzącego Senatu:15 czerwca. O założeniu Kaukaskiego Banku Grun-
towego.16 sierpnia — O zastosowaniu do Porchowskiego
Miejskiego Banku Gminnego Najwyższe zatwierdzonego,
6 lutego 1862 r., Normalnego Postanowienia o Mie-
jskich Bankach Gminnych.O ustanowieniu Stowarzyszeń pożyczkowych i oszczęd-
ności:

11 maja 1873 roku — Chałbuskiego.

16 maja — Dziesiątego Czerepowskiego.

21 maja — Sierpuchowskiego.

23 maja — Maksimowskiego, we wsi Maksimówce, w
powiecie Odeskim, w gubernji Chersońskiej.24 maja — Łupinskiego, we wsi Łupinie, w powiecie
Mokszanskim, w gubernji Penzeńskiej.— Solowcowskiego, we wsi Solowcówce, w powie-
cie Mokszanskim, w gubernji Penzeńskiej.— Łomowskiego, we wsi Łomówce, w powiecie
Mokszanskim, w gubernji Penzeńskiej.26 maja — Karańskiego, we wsi Karani, w powiecie
Marjupolskim, w gubernji Jekaterynowskiej.— Muraszkowskiego, we wsi Wielkim-Muraszkinie,
w powiecie Kniadimskim, w gubernji Niżno-nowo-
grodzkiej.— Mozkowskiego, we wsi Mozkach, w powiecie
Nowotorskim w gubernji Tverskiej.— Kieleckiego, we wsi Starym Kielecu, w powiecie
Skopimskim, w gubernji Riazkańskiej.5 czerwca — Nekrosińskiego, we wsi Nekrasinie, w
powiecie Kłińskim, w gubernji Moskiewskiej.8 czerwca — Kolbieckiego, we wsi Bolszegorskiej,
w powiecie Tichwinim, w gubernji Nowogrodzkiej.11 czerwca — Nikołajewskiego, we wsi Nikołajewce,
w powiecie Ananjewskim, w gubernji Chersońskiej.— Miednowskiego, we wsi Miednoje, w powiecie
Nowotorskim, w gubernji Tverskiej.

O założeniu Towarzystw Kredytu Wzajemnego:

30 maja — Aleksandrowskiego, w m. Aleksandrowie,
w gubernji Włodzimierskiej.7 czerwca — Białostockiego, w m. Białostoku, w gu-
bernji Grodzieńskiej.11 czerwca — Jelnńskiego, w m. Jelnie, w gubernji
Smoleńskiej.Przepisy o otwieraniu aptek, zatwierdzone przez Za-
rządzającego Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, 25
maja 1873 r. o.

DZIAŁ WEWNĘTRZNY.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Z BUSKA.

(Korespondencja Dziennika Warszawskiego).

4 (16) września 1873 r.

Podaję w dalszym ciągu waszym czytelnikom wi-
domości o zakładzie wód mineralnych w osadzie Bu-
sku. W ogóle łaźniak jest tam 95, licząc w tej liczbie
kilka łaźniak do szlamu. Branie kąpiei w Busku za-
czyna się codziennie o godzinie 6 z rana i trwa do go-
dziny 2 po południu; na każdego chorego liczy się na
kąpiel godzina czasu; czas opuszczenia łaźni i od-
stąpienia jej innej osobie oznajmia się dzwoniem
wielkiego dzwonka, znajdującego się w sali zakładu.
Cała godzina dostateczna jest na kąpiel, ponieważ, we-
dług rady lekarza miejscowego, rzadko kto siedzi w
kąpeli 3/4 godziny, dla tego że wody siarczanej przy
dłuższym działaniu czasem wywierają szkodliwy wpływ
na płuca, co w szczególności jest niebezpieczne dla cier-
piących na piersi.

Licząc, że od godziny 6 z rana do 2 po południu
wszystkie łaźniaki będą zajęte i licząc na każdego chro-
rego po godzinie, otrzymamy, że w ciągu dnia i przy-
tem tylko przed obiadem, może korzystać z kąpiei 800
osób; zatem łaźniak nigdy tu nie może zabraknąć, ponie-
waż w razie potrzeby przyspawają się kąpiele i po obie-
dzie od 4—5 do 6—7, kiedy około 200 osób może
wziąć kąpiele prawie jednocześnie. W taki sposób co-
dziennie, bez szczególnych niedogodności i kłopotów,
około tysiąca osób może brać kąpiele bardzo łatwo.

Wszystkie wanny w Busku są cynkowe, z wyjątkiem
kilku, zdaje się 8, do kąpiei szlamowych, które są dre-
wniane. Tak w męzkim, jak i w żeńskim oddziale jest
przeszło 20 wanień dziecinnych. Mówię o łaźniach,
nie można nie nadmienić, że w niektórych ich
numerach mocno daje się uczuć brak porządku i
mebli, szczególnie w oddziale męzkim.

Czas spędzają w Busku dość monotennie. Co się
tyczy niektórych rozrywek, a mianowicie spacerów na
muzykę, uczęszczania na wieczory tańcujące i urząda-
ną tu corocznie loterie fantową na korzyść miejscowe-
go szpitala św. Mikołaja, wiadomości o tem wszystkim
było już podane; waszym czytelnikom w poprzednich
korespondencjach z Buska; ale dotąd nie było w nich
wspomnianie o rozrywkach, jakich dostarczają sobie tu
chorzy, zwiedzając okolice Buska, odznaczające się hi-
storycznymi miejscowościami i, bardzo malowniczymi
widokami.

W samym Busku nie ma nic godnego uwagi, chy-
ba można wspomnieć o niewielkiej górze łupku, znajdu-
jącej się z zachodniej strony osady, prawie pod samymi
Buskiem; chodzą ją oglądać goście kąpeli. Łupek
tej góry jest czysty i dość przezroczysty; szkoda że
nikt z miejscowych mieszkańców, a tem bardziej wła-
ścicieli gruntu, na którym znajduje się ta góra, nie zwró-
ci uwagi na eksploatację i obrabianie tego łupku; pra-
wdopodobnie to zatrudnienie przyniosłoby im jaką ma-
terjalną korzyść. Zresztą pod tym względem nie można
nie zrobić zarzutu mieszkańcom Buska, którzy są bar-
dzo obojętni na własny interes.

Z ciekawych miejscowości w okolicach Buska, nale-
ży przede wszystkim wymienić wieś Skorocice, położo-
ną o 7 wiorst na południe od Buska. We wsi tej znaj-
dują się przeliczne grotby stąlkowe, leżące prawie
na jednej wysokości z powierzchnią ziemi; na dnie ich
przepływa mały strumyczek, dostarczający doskonałą,
przezroczystą jak kryształ wodę. Zachowało się pod-
nie, że poprzednio w tych grotach mieszkali i ukrywali
się socynianie, zwani tu zwykłe arjanami; bardzo by-
może iż podanie to jest prawdą, ponieważ niedaleko od
tych grot, o jakie sto sążni lub więcej, zachował się

dotychczas starożytny, niedawno odkryty cmentarz, według wszelkiego prawdopodobieństwa, należący do arjanów; składa się on dotąd z kilku podziemnych grobów, gdzie zachowały tylko niektóre trumny i kości ludzkie. Kości te są zbierane i składane do trumien, znajdujących się w niektórych grobach. Przy wejściu do wsi Skorociej, koniecznie napotyka się cicerone z miejscowych włościan, który oprowadza po wszystkich grobach, a następnie proponuje obejrzenie cmentarza arjan. Położenie tej wsi jest malownicze i także jest prawie cała droga z Buska do Skorociej, gdzie dwór właściciela leży niedaleko od grot stalaktycznych.

Nie mało przyjemności sprawia wycieczka do wsi Winiar, o 25 wiorst od Buska w powiecie Pinczowskim, nad samą Wisłą, na granicy Galicji. Winiary są dobrami majorackimi i należą do najbardziej malowniczych miejscowości w całym powiecie Pinczowskim; wies leży na wysokim brzegu, na stoczystości którego do Wisły znajduje się wielki ogród owocowy; z tego brzegu Wisły widać na daleką rozległość Galicję, a w piękną pogodę, szczególnie przed wieczorem, przy zachodzie słońca, widać jasno nie tylko karkas Karpat ale i wszystkie wydatne ich wierzchołki. Przeciwległy brzeg Wisły, na którym leży Galicja, jest malowniczy; znajdująca się tam wieś Debówka, otoczona akasmitami polami, pokrytymi wysoką trawą i drzewami owocowymi, wspaniale się przedstawia z brzegu winiarskiego, z którego w ogóle przeciwnie strona Wisły, wydaje się bardzo malowniczą. Trudno oderwać oczy, od tego co się tu widzi, tak piękna i malownicza jest natura.

Dwór właściciela majoratu Winiary, leży prawie nad brzegiem Wisły w tej czarującej miejscowości.

Osada Busko, z zachodniej strony otoczona, jest wielkimi lasami, w których, na trakcie do Pinczowa, zachował się do obecnego czasu, jak zapewniają starożytni kościół arjanów, gdzie następnie mieszcili się Kameduli. Wprawdzie kościół ten jest opuszczony i rozwalą się, nie mniej jednak zachował się dotąd i szczególnie dobrze zachowały się wszystkie znajdujące się w nim obrazy malowane olejem. Podanie mówi, że przy kościele tym znajdował się klasztor Kamedulów; coś w rodzaju cel, istnieje przy kościele dotąd; cele te, w rodzaju ziemianek, obecnie zajęte są przez włościan. Nie mało podziwu budzi długi kanał podziemny, zachowany z dawnych czasów. Kanał ten wysokości prawie wzrostu ludzkiego, wyłożony jest wewnątrz kamieniami. Z ciekawości zajrzałem do niego, lecz z powodu ciemności, nie mogłem oznaczyć nawet jego długości; miejscowi włościanie zapewniają mnie, że jest bardzo długi i ciągnie się na przestrzeni kilku wiorst; zejście do kanału i początkowy jego otwór leżą prawie przy samym kościele. Jakże mógł mieć niegdyś przeznaczenia?—bardzo trudno oznaczyć obecnie; o ile można wnosić z wewnętrznej jego budowy, stanowił komunikację dla zakonników z okolicą, a może i z miastem Pinczowem, które niegdyś było głównym punktem arjanów i leży tylko o 9 wiorst od kościoła, znajdującego się o 5 wiorst od Buska.

Co się tyczy malowniczych miejscowości w okolicach Buska, to jest ich tak wiele, że dość jest wyjechać z tej osady do pierwszej lepszej, najbliższej wsi, aby dostarczyć sobie sposobność i zadowolenie rozkoszowania się prześlicznymi widokami.

*** Fabryka sukna** niegdyś Fiedlera, dziś p. Ferd. Nitsche w Opatówku, gubernji Kaliszkiej, obecnie posiada dwie maszyny parowe o sile 100 koni, 50 warsztatów mechanicznych i 50 warsztatów ręcznych. Robotników zatrudnia 560 i produkuje rocznie 4,500 postawów, w cenie 350,000 rs. Materiał do wyrobu w części nabywa w Królestwie, a w części na Szlaku. (Gaz. Pol.)

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE

*** Głos Naczelnego Prokuratora IX Departamentu Rządowego Senatu, Rzec. Rady Stanu Chwalibog, z powodu otwarcia posiedzeń po feriach, czytany w Warszawie d. 1 (13) września 1873 r.** (Dokończenie.)

W handlowych stosunkach, z uwagi na potrzebę szybkości, niemożna było wymagać zaopatrzenia się przy każdej czynności, w stosowny dowód urzędowy lub nawet prywatny, we wszelkie formy, prawem cywilnem wymagane, obłożony. W tym duchu, Kodeks Handlowy, uwolnił handlujących od licznych formalności.

Artykuł 109 Kod. Handlowego, dozwolił dowodu ze świadectw, bez względu na przedmiot sporu i dozwolił Sądowi poczytywać za dowody zupełne: ceduły agentów giełdowych, faktury, listy i księgi handlowe. Pomimo, że tytuł rzeczony, wyraźnie mówi tylko o kupnie i sprzedaży, jako o umowie, najczęstsze w handlowych stosunkach, zastosowanie mającej, lecz praktyka sądowa, której i Senat hołduje, ustaliła zasadę, że stosuje się ten przepis prawa do wszelkich stosunków handlowych. Jakoż uznanem zostało przez Senat, że trzeci, mający interes w wykazaniu bytu spółki między osobami podawanymi za współników, mogą to wszelkiego rodzaju dowodami wykazywać, niewykluczając i badania świadków.

Księgi handlowe, w sposobię przez prawo wskazanym utrzymywane, mogą zupełnego dowodu mieć mogą, tylko w stosunkach między handlującymi i nader słusznie, bo tylko handlujący, złożeniem własnych ksiąg handlowych, siłą tego dowodu, skutecznie zniweczyć mogą.

Ustalona, wszakże jest zasada, że i przeciwko niehandlującym, księgi handlowe mogą być, podług okoliczności poczytywane za początek dowodu, zwłaszcza, gdy idzie o dostarczanie, czynione z handlu kupca, u którego osoba niehandlująca, zwykła była zapatrzywać swe potrzeby na kredyt, dorywco.

*** Patrz Nr. 19: Dziennika Warszawskiego**

Kodeks Handlowy, obejmuje też przepisy o wexlach, które stanowią rodzaj dowodu z podpisem prywatnym, ważne przeciwko pociągają za sobą następstwa.

Wexlowe prawo, niewiele takich sporów dostarczyło, któreby potrzebę rozwiązywania trudności prawnych, wywołało. Najważniejszą w tym przedmiocie, jest przyjęta przez Senat zasada, że wexel ulega formom tego kraju, w którym został wystawiony. Na tej podstawie, ocaloną została skuteczność licznych wexli, podpisywanych w Niemczech, bo tam prawo niewymaga, tak jak prawo mające u nas moc obowiązującą, aby sposób dostarczenia waluty, był koniecznie w samymże wexlu wskazany. Ustalił także Senat zasadę, że wexel suchy, nie traci swego znaczenia wexlowego, przez to tylko, iż do niego wpływały prócz handlujących, osoby niehandlujące.

Procedura cywilna wskazując zasady postępowania przed Trybunałami Cywilnymi, podała zarazem zasady wyprowadzania dowodów. Tam to znajdujemy wskazane sposoby przygotowywania rozlicznych pism, które od różnych władz i urzędów sądowych, wychodzą. Tam natrafiamy także na zasady prowadzenia badań świadków i odbioru przysięg, lecz szczegóły odnoszące się do tych dwóch materji, rozebrałem już, gdy o tychże dowodach była mowa. Kodeks postępowania sądowego, wskazał prócz tego, jako środki dla sądziego, do wykrycia prawdy posłużyć mogące:

1. Zejście sądziego na miejsce.
2. Opinię biegłych.
3. Interrogatory.
4. Stawienictwo stron.
5. Sprawdzenie pisma, i
6. Zapisanie się na fałsz.

Zbyt treściwie przepisy o Zejściu na miejsce, głównie znajdując zastosowanie w sądach I-ej Instancji. Senat przeciwko rozbił wiele spraw takich, gdzie ten rodzaj dowodu, użyty został. Trafiały się przypadki uznania czynności za niedokładną i nakazania powtórzenia takiej, lecz właściwie, spraw, któreby tłumaczenia jakichś przepisów prawa w tej materji wymagały, wcale niebyły.

Opinia biegłych, obok swej kosztowności i rozwickłości, zrzadzającej zwłokę, należy do rzędu dowodów niepewnych, i dla tego, tylko w razie koniecznej potrzeby, posługiwano się tym dowodem wypadu. Senat ile możności unika tego środka dowodu, i bardzo rzadko dopuszcza powtórnej relacji biegłych. Senat, liczącymi wyrokami uściwił tę zasadę, że Sąd ma obowiązek rozpoznać opinię biegłych, nawet i w takim razie, gdy zdana ze stron, niezaskarżyła jej wyrażnie. Jeszcze są częste wyroki, ktorými Senat, na mocy własnej znajomości i przeświadczenia, bez uciekania się do opinii biegłych, sam ustalił wartość przedmiotu spornego, lub też postąpienie w tym duchu niższych sądów, potwierdził.

Interrogatory, jako dowód, zezwagłemu na wadliwość przepisów w tej mierze, bardzo rzadko skuteczny, to jest prawie nigdy do osiągnięcia od strony potrzebnego przyznania w sprawie, niedoprowadzający, rzadko też w praktyce bywa stosowanym. Jedyne dwa pytania prawne, jakie z powodu tego środka dowodu, nastąpiły się w Senacie, przywiodłem już, mówiąc o przysiędze.

Stawienictwo stron, rozporządzane bywa pospolicie tylko w niższych instancjach. Jeden tylko jest mi wiadomy przypadek, że Senat sam z urzędu, ten rodzaj dowodu uznał za potrzebne rozporządzić, ale po odbycie stawienictwa, strony do I-ej instancji odesłał.

Sprawdzenie pisma, odbywa się za pomocą aktów urzędowych, biegłych, a nawet i świadków. Sposoby te, podług okoliczności, mogą być nawet jednym wyrokiem rozporządzone. Gdy pismo lub podpis, zaprzeczany jest na testamentie prywatnym, sąd obowiązany jest sprawdzenie rozporządzić, choćby wyraźnego w tej mierze, niebyło żądania. Przed odbyciem podobnego sprawdzenia, w jednej ważnej sprawie, wynika trudność pod tym względem, że zbywało na pismach autentycznych osoby, której podpis miał być sprawdzony. Rozstrzygając ten spór, Senat uznał, że podpisy na aktach stanu cywilnego i na protokołach zgromadzeń rzemieślniczych, mogą być, w braku innych pism, za podstawę do porównania pism, użyte.

Zapisanie się na fałsz, jest także, rodzajem bardziej uroczystego sprawdzenia i odbywa się temiz samem drogi jak i sprawdzenie pisma. Ocenienie, którego ze wskazanych sposobów dochodzenia fałszu, w danym razie użyć wypada, zawisem być musi od położenia sporu i poglądu Sądu, stanowiącego względem fałszu. Tak też i Senat Rządzący zapatrzy się na ten przedmiot.

Wyrok także Senat, że akcja główna o uznanie aktu za fałszywy, może być wprost przed Sądy cywilne wyniesiona, zwłaszcza gdy dochodzenie na drodze karnej, dla śmiejery sprawy, przedawnienia lub innych przyczyn, możliwym niejest.

Uznał wreszcie Senat, że Sąd, restytucję rozpoznający, o fałszywości dokumentu niewyrzeka. To ostatnie wszakże zdanie, podległo zmianie w późniejszym czasie, mianowicie uznano: że gdy restytucja opiera się na zarzucie fałszu, Sąd rozpoznający restytucję, mocen jest zarazem wyrzec, czyli zarzucen fałsz istniejący.

Ustawa Hypoteczna z 1818 roku, niezaprowadziła, właściwie mówiąc, żadnych nowych dowodów, ale postawiła zasadę, że tylko z aktów urzędowych, we właściwej kancelarji zdziękanych, albo należycie zaiegali-zowanych, można hypoteczne prawa ustalić.

Dla pozyskania ostrzeżenia hypotecznego, podług artykułu 137 tej ustawy, potrzeba jest okazać Sądowi dowody. Prawo to wstrzymało się od szczegółowego określenia, co rozumieć należy, pod tym wyrazem. Jedne Sądy bardziej, drugie mniej obszerne nadają mu znaczenie. Senat ustalił w tej mierze taką za-

sadę: że niemożna tu wymagać dowodów zupełnych, ale dość, aby był wysoki stopień podobieństwa do prawdy, że pretensja poszukiwana, zostanie zasądzoną. Odrzuca wszakże stale Senat, żądania o dochodzenie ostrzeżenia hypotecznego na podstawie dowodów, dopiero ofiarowanych, lecz jeszcze nie wyprowadzonych.

Do uzupełnienia szczegółów, odnoszących się do poglądu Senatu przy stosowaniu dowodów, niech mi wolno będzie jeszcze wspomnieć o niektórych zasadach, przyjętych przez Senat, odnoszących się zarówno do wszystkich przytoczonych powyżej, rodzajów dowodu.

W Senacie, jako władzy rewizyjnej, mającej obowiązek rozpoznawać spór, podług stanu, jaki był w chwili przedstawienia go Sądowi Apelacyjnemu, niewolno jest składać nowych dowodów. Ostrość tego przepisu, mogącego niekiedy narazić strony na utratę praw najbardziej uzasadnionych, Senat łagodzić zwykł do pewnego stopnia. Jakoż Senat niejednokrotnie dopuścił strony do korzystania z tych dokumentów, jakie lubo w Sądzie Apelacyjnym nieskładane, były wszakże tamże powoływane. Podobnie, nieodmawia Senat, rozbiór skarg na wyroki Sądu Apelacyjnego, niestanowiące w samym przedmiocie sporu, ale odrzucające tylko apelację jako nieopartą, lecz ograniczając się w takim razie, na rozbiórze tych dowodów i zasad, jakie w rozprawie przed Trybunałem, oraz w pozwie apelacyjnym lub ucie: opozycyjnej, były powoływane.

Stanowiąc wielce zasadę powagi rzeczy osądzonej, która się za wyraz prawdy poczytuje, podług axiomatu: „res iudicata pro veritate habetur“, Senat uściwił teorię, że jeżeli kto występuje z nowem powództwem, na podstawie tylko nowego dowodu, przy tożsamości żądania i tożsamości podstawy powództwa, niemożna wolnym być od skutków poprzedniego ostatecznego lub prawomocnego wyrzeczenia sądowego. Poszanowanie wszakże powagi wyroków sądowych, niemożna się rozciągać do wyroków tymczasowych, albo przedstawionych i przygotowanych. Dwa te ostatnie rodzaje wyroków, nie są napiętnowane tym wyrazem prawdy i nie mają takiej siły jak wyroki stanowe; owszem podług znanej zasady: ab interlocutorio semper discedere licet (l'interlocutoire ne lie pas le juge), Sądy mocne są odstąpić od wyroku naznaczonego dowód, jeżeli tymczasem strona, postara się o dowody, zdolne wpłynąć stanowczo za przekonanie Sędziów.

Wielokrotnie Senat, rozporządzone już badanie świadków, albo przysięgę z urzędu naznaczoną, poczytał za zbyleczną, opierając się na przyznaniu strony, lub do stareczonym później dowodzie piśmiennym, a nawet na zbiegu domniemań.

Ważną trudność w jednej sprawie przed Senatem, przedstawilo to pytanie prawne: czy z upadkiem kompromisu, upadają także i dowody, przez Sąd Polubowny rozporządzone. Z uwagi na wyjątkowość Sądu tego rodzaju, Senat przechylił się za upadkiem rozporządzonych dowodów.

Czuje to dobrze, że niewyczerpałem tyle ważnego przedmiotu, ale też moim zamiarem było tylko, zostawić w krótkości ważniejsze uwagi, jakie się odnosnie do stosowania dowodów nastroczają i zwrócić uwagę szczególnie nowomianowanych Członków, na to, jaki był dotychczas kierunek jurysprudencji Senatu w tej mierze. Teraz nie pozostaje mi, jak zaprosić i Jasnie Wielmożnych Panów, abyśmy po odczytaniu nowego rozkładu kompletów, do rozpoczęcia zwykłego biegu czynności, przystąpili.

Ufajmy w Bogu, a niezbrańcie nam sił potrzebnych, abyśmy tak ważnym obowiązkom naszym, godnie odpowiedzieć mogli.

*** Warszawska Gazeta Polityczna zamieszcza następujący wypadek miejski:**

W dniu onegdajszym, w cyrkule Zamkowym, w domu pod Nr 85 przy ulicy Krakowskiej-Przedmieście, znany złoźiej Jan Koc, około 22 lat wieku leżący, wszedłszy do kloaki, i zamierzając przeskoczyć na dach sąsiedniego domu, spadł z wysokości 2-go piętra i tak mocno potłukł się, że po przywiezieniu go do szpitala Św. Rocha, zaraz zmarł. O czem w celu wyprowadzenia śledztwa zawiadomiono sąd.

*** Wykaz liczby o stanie cholery w m. Warszawie:** pozostawało chorych do dnia 14 (26) września 637, w ciągu upłynionych 2 dni od dnia 14 (26) do 16 (28) września zachorowało 13, z których i dawniejszych wyzdrowiało 25, zmarło 4; zatem na 16 (28) września pozostawało chorych 621. W wojskach garnizonu warszawskiego: pozostawało chorych do d. 14 (26) września 43; w ciągu upłynionych 2 dni zachorowało —, z których i dawniejszych wyzdrowiało 10, umarło —, zatem na dzień 16 (28) września pozostawało chorych 33.

W ogóle od czasu pojawienia się cholery to jest od dnia 18 (30) maja roku bieżącego zachorowało 4118, w tej liczbie dzieci 762; wyzdrowiało 1968, dzieci 230; umarło 1529, dzieci 368; — a w wojskach: zachorowało 747, wyzdrowiało 479, umarło 235 osób.

*** Tydzień handlowy.** W minionym tygodniu z powodu świąt u izraelitów, w pierwszych dwóch dniach targów na zboże nie było w Warszawie; przybyłe dowozy we wtorek sprzedano po cenach zeszłotygodniowych. Od środy zaś skutkiem znacznych dowozów przewyższających żądania, przez resztę tygodnia ceny stopniowo się obniżyły, tak że można przyjąć na pszenicę obniżkę 30 kop. na koreu, a mianowicie: pszenica za ziarno wyborowe rs. 9,20—9,30; za gatunki pszenicę czyste rs. 8,85—9,00; za takież ze śniecia rs. 8,25—8,50; za gatunki średnie zmniejszające się groszkiem od rs. 8,10—8,25; za ordynaryjne lub smolne rs. 7,80—7,87 1/2. Za żyto płacono rs. 5,50—6,15 na targu. Za zakupione na koleji terespolskiej do granicy około 4,000 korey płacono w miejscu rs. 5,25—5,70. Za jeżmien dwurzędowy płacono rs. 4,85—4,80, za czterorzędowy rs. 4,35—4,50. O wieś płacono we wtorek rs. 3,15—3,30, w następnych dniach

przy licznych dowozach zeszł do rs. 3,22 1/2. Grochu nie dowieziono. Mąka pszenna bez zmiany, żytnia o 15 kop. niżej na pudzie.

Okowita. Liczne zapasy tego produktu znajdujące się na targu, a prztem osłabiona chęć kupna wywołały obniżenie w ostatnich dniach bieżącego tygodnia. W zeszyły piątek po południu ofiarowano po rs. 2,17 1/2 i nie było chętnych kupców.

Cukier. I na targu tego produktu, tydzień ubiegły nie należał do ożywionych. Fabrykanci wprawdzie trzymają ceny zeszłotygodniowe, jednakże posiadacze w drugim ręku chcą zbżyć swe zapasy przed rozpoczęciem kampanji sprzedając wszelkie marki po obniżonych cenach o kop. 10—15. Żądań z Petersburga również niema. Sprzedano przeto drobne na spożycie miejscowe uskuteczniło w kantorach po cenach zeszłotygodniowych. W naszym uskuteczniło kilka transakcji dostawowych; między innemi sprzedano znaczną partję Sójki na dostawę w pierwszych dniach października po rs. 3,60. Inne marki z reszty produktów tegoż rocznej kampanji po rs. 4,05. Niektóre fabryki w tym tygodniu rozpoczęły kampanję. O rezultatach zbiorów buraków wiadomości brzmiały rozmaicie; w niektórych dystryktach równają się zbiorom zeszłorocznym, gdy w innych deficyt przeszło 1/3 przechodzi. W ogóle można przyjąć, że zbory tegoroczne będą mniejsze o 1/3 ogólnego zbioru zeszłorocznego.

Lód. Chwilowy brak tego produktu wywołał w ostatnich dniach podrożenie. Za drobne partje chcą chętnie płacić do rs. 5,40.

Wetna. Na produkt ten obawiają się dość częste żądania z zagranicy, wysokie zaś ceny stawiane przez posiadaczy, nie pozwalają transakcji dojść do skutku. Do Tomasza nabyto kilka partji dobrej welny przedniej i dobrej średniej po 90 i 91 talarów, oraz partję welny cieniłej po 98 1/2 tal. Do Białogostu kupiono 500 pudów welny po 22 rs. za pud. Ceny w ogóle równają się cenom płaconym na jarmarku św. Janskim. (Gaz. Hand.)

Z INNYCH GUBERNII.

*** Wiadomości z chanstwa chińskiego.** — Chiwa, 14 lipca. (Korespondencja Roskiego Invalida). W korespondencjach które otrzymujemy od naszych oddziałów ekspedycyjnych, bywała dotąd wzmianka głównie o działaniach jednej z stron wojennych, t. j. naszej, wiadomości bowiem, jakie posiadaliśmy o przygotowaniach chińców do walki z nami, oparte były li tylko na pogłoskach i nie mogliśmy przeto mieć jasnego o nich wyobrażenia. Dla uzupełnienia tego braku w dziejach wyprawy chińskiej, znajduję, że nie bez interesu będzie obznanienie was z opowiadania mi jednego z kirgizów, który służył dotąd, w ciągu pięciu lat, u Sadyka (znanego naczelnika pokolenia kirgizkiego, syna Kienisara Karimowa) i brał, podczas teraźniejszej wyprawy, udział w napadzie na oddział jen. majora Badowskiego koło Adam-Kryghanu i na oddział turkistański, który zbliżał się 11 maja do Amu-Darji. Po dane poniżej szczegóły o działaniach oddziałów chińskich przeciw wojskom turkistańskim, zredagowane zostały podług słów kirgiza pomianowanego, przełożonych przez p. Ibrahimowa, tłumacza przy dowodzącym wojskami.

„Pięć lat temu, *) Sadyk został zabowany w Bucharze i uciekł do Chiwy. Doznał on tu bardzo łaskawego przyjęcia ze strony chana, który nadał mu 1,000 tanapów **) gruntu na prawym brzegu Amu-Darji, z prawem pobierania podatków wzdłuż Jany-darji i Baskan-tan. Szabbat-wali, niewielka wioska, w której położone były grunta nadane Sadykowi przez chana, były do roku bieżącego miejscem pobytu tegoż znanego bohatera stepowego. W tym roku, jak skoro stopniały śniegi, Sadyk dowiedział się o posuwaniu się rosjan do Kizyl-kumu; udał się on natychmiast do Chiwy, przedstawił się chanowi i zakomunikował mu te wiadomości. Chan przyjął Sadyka bardzo łaskawie, podarował mu sto tyłów *** i prosił go, ażeby poszedł na spotkanie rosjan. Sadyk wrócił do Szabbat-wali i rozkazał kurjerów dla zwołania ludzi do walki. Jednocześnie przyjechał do Szurachanu diwan-begi Mat-Nijaz dla werbowania mieszkańców do wojska; tym, którzy oświadczyli się z chęcią służenia chanowi, nadawano z rozkazu tego ostatniego gruntu. Turkomani z pokolenia „ata“ mieli 666 jeźdźców i 333 wielbłądy pod rekwiizytą. Z Szurachanu Mat-Nijaz udał się do Ak-kamyszu, gdzie również werbował mieszkańców do wojska chaniego i zkaż posyłał po ludzi do Pitniaku nawet; pobór trwał miesiąc blisko.

„Otrzymałszy wiadomość, że rosjanie doszli do Aristanu i Tamaclahu, Mat-Nijaz wyruszył ku Ucz-ezszakowi na czele 2,000 jazdy. W Ak-kamyszu połączył się z nim Sadyk z 400 kirgizami, po drodze zaś, w miejscowości Iezke-ar, dopędził ich Mat-Murat, drugi diwan-begi, który przyprowadził z sobą 2,000 jeźdźców. Ten ostatni objął dowództwo naczelną nad wojskami chińskimi, których liczba wynosiła w ten sposób nad Ucz-ezszakiem 4,400 ludzi; oddział ten miał dwa działy na lawetach polowych.

„Wojska zgromadzone nad Ucz-ezszakiem stały tam około miesiąca, wysyłając patrole na zwiady w kierunku Chal-ata, zkaż Mat-Murat otrzymał pierwszą o rosjanach wiadomość. Patrol złożony z 10 kirgizów z pokolenia czumaszewskiego, posłany przez Sadyka, natrafił 23 kwietnia na posterunek kozacki, dał kilka wystrzałów dla zaniepokojenia rosjan i przekonawszy się następnie, że nasze wojska stoją nad Chal-ata, wrócił nad Amu. Było to początkiem rekonesansów od strony Ucz-ezszaku. Mat-Murat posyłał codziennie do stepu patrole w sile od 20 do 100 ludzi, które miały śledzić najmniejsze poruszenie wojsk ruskich.

„Wśląd za kirgizami Sadyka, Mat-Murat posłał patrol złożony z 100 turkomanów, który, jak należy przypuszczać, spotkał się z strażą przednią generała Badowskiego, 27 kwietnia. Turkomani ci, wróciwszy nad Ucz-ezszak, opowiedzieli, że bili się jakoby z rosjanami; że rozprawiali się z nimi nawet na palasie i że zabrali rosjanom konie i rekwiizyta.

„Dowiedziawszy się, że wojska nasze znajdują się już nad Adam-kryghaniem, Mat-Murat przeznaczył osobny oddział do niespodzianych napasów na rosjan w stepie. Oddział ten, złożony z 600 turkomanów-ata, 400 kirgizów pod dowództwem sadyka i 200 ochotników-machremów, powierzony był Mat-Karimowi, który posunął się z początku w górze Amu do Kakturty (dwa dni marszu), następnie zaś ku Ak-kumowi, gdzie koło studni Czapyrk (w odległości jednego dnia marszu od Amu) stał przez dwa dni. Z Czapyrku oddział wziął przewodnika, kirgiza z pokolenia czumakiewskiego, który miał zaprowadzić Mat-Karima nad Adam-kry-

*) Prawdopodobnie w końcu 1867 r., gdy wszczęte były układy o pokoj pomiędzy emirem bucharskim i jen. ad. von Kaufmanem.

**) Tanap wynosi około 1/6 desiatiny.

***) Tilla równa się około 3 rs. 80 kop.

